

Το στέγνωμα της αγάπης για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα

/ [Πεμπτούσία](#)

Η Κύπρος μας! Ένα νησί στην άκρη της Μεσόγειος. Στην ανατολική εσχατιά της. Ένα πέτρινο καράβι που πορεύεται τη χρυσή μοίρα του ήλιου.

Πατρίδα μας η Ελλάδα! Ένα άσπρο τρεχαντήρι ελληνικό ταξίδεψε στο Αιγαίο κι έφερε στο νησί τον Αγαπήνορα, τον Πράξανδρο, τον Τεύκρο. Μαγιά ήταν τούτα τα παλληκάρια! Κι από τότε η πυξίδα της καρδιάς μας δείχνει προς τη γαλάζια πατρίδα!

Πόθος και καημός αγιάτρευτος η ένωση με τη Μάνα Ελλάδα! Το όμαιμον, το ομόγλωσσον και το ομόθρησκον. Σε όλους τους αγώνες του έθνους πάντοτε οι Έλληνες της Κύπρου έδιναν το παρόν τους, προσμένοντας ότι θα έρθει και η δική τους σειρά να ενσωματωθούν στον εθνικό κορμό.

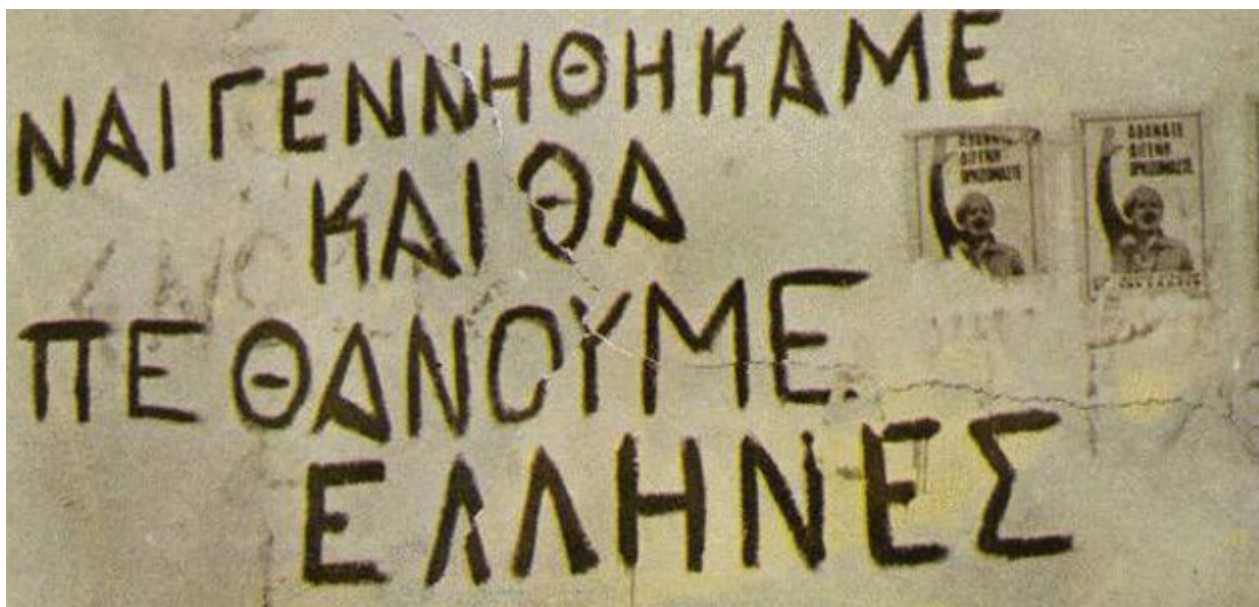

Κοιμόντουσαν κι έβλεπαν όνειρο τη λευτεριά τους. Ξυπνούσαν και την οραματίζονταν. Η ένωση έγινε η πιο προσφιλής λέξη. Την έγραφαν στα τετράδιά τους, στους τοίχους, στον αέρα που ανέπνεαν! Οι ενωτικές αξιώσεις ξεκίνησαν από τις 6 Δεκεμβρίου του 1821, πέντε μήνες μετά τις σφαγές της 9^{ης} Ιουλίου, όταν ο επίσκοπος Τριμιθούντος Σπυρίδων μαζί με προκρίτους του νησιού κυκλοφόρησαν στο Παρίσι διακήρυξη για την απελευθέρωση της Κύπρου, ταυτίζοντας τη μοίρα της Κύπρου με εκείνη της Ελλάδας.

Οι Τούρκοι για να καταπνίξουν τους πόθους των Κυπρίων, το 1827 καταφεύγουν στην προσφιλή τους μέθοδο της σφαγής, ενώ ένα χρόνο αργότερα, στις 19 Αυγούστου του 1828, ο Αρχιεπίσκοπος Πανάρετος και οι Μητροπολίτες Πάφου, Κιτίου και Κυρηνείας, με επιστολή τους προς τον Πρώτο Κυβερνήτη της Ελλάδας Ιωάννη Καποδίστρια, του οποίου η μητέρα καταγόταν από το νησί μας, ζητούν την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα!

Το 1878 την Τουρκοκρατία διαδέχεται η Αγγλοκρατία. Η γεωγραφική θέση της Κύπρου ήταν σημαντική για τα συμφέροντα της Βρετανικής Αυτοκρατορίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Με τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου η Τουρκία παραχωρεί την Κύπρο στην Αγγλία με ενοίκιο. Στις 28 Ιούνη 1878 κατέπλευσε στον όρμο της Λεμεσού το πρώτο αγγλικό πολεμικό πλοίο, το «**Παλλάς**», από το οποίο αποβιβάστηκε μονάδα πεζοναυτών που παρέλαβε από την τουρκική φρουρά το κάστρο της πόλης. Η τουρκική σημαία υπεστάλη ύστερα από 307 χρόνια και στη θέση της υψώθηκε η αγγλική.

Οι Έλληνες της Κύπρου είδαν αυτή την αλλαγή με αισθήματα ικανοποίησης, γιατί τον οθωμανό κυρίαρχο αντικαθιστούσε χριστιανός ο οποίος πίστευαν ότι θα τους ικανοποιούσε το αίτημά τους για ένωση με τη Μάνα Ελλάδα, όπως φαίνεται και από το καλωσόρισμα του Μητροπολίτη Κιτίου Κυπριανού: «... **Αποδεχόμεθα την αλλαγήν της κυβερνήσεως καθ' όσον πιστεύομεν ότι η Βρετανία θα βοηθήσει την Κύπρον, όπως έπραξε και με τας νήσους του Ιονίου πελάγους, ίνα ενωθεί μετά της μητρός Ελλάδος μετά της οποίας φυσικώς συνδέεται...**».

Βασικός στόχος, λοιπόν, των Κυπρίων ήταν η ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Στην αρχή δειλά, με υποβολή υπομνημάτων και αποστολή αντιπροσωπειών στο Λονδίνο. Ύστερα, συνέχισαν με συλλαλητήρια και διαδηλώσεις σε όλη την Κύπρο. Οι Κύπριοι αξιώνουν ένωση και απαντούν στον Κάρολο Λουζινιάν: «**Είμεθα γνήσιοι Έλληνες και έχομεν μόνον μίαν επιθυμίαν, την μοναδικήν γλυκείαν και παρήγορον ελπίδα της ενώσεώς μας μετά της μητρός πατρίδος**».

Το 1885 γίνονται συλλαλητήρια στη Λεμεσό και αλλού, γιατί οι Άγγλοι έδειξαν απρέπεια κατά την περιφορά του Επιταφίου, ενώ το 1907, όταν επισκέπτεται το νησί ο Γουίνστον Τσώρτσιλ, τότε υφυπουργός αποικιών, δηλώνει: **«Φυσικό ο λαός να αποβλέπει στην ένωση»**.

Το 1913 οι Άγγλοι προτείνουν ένωση της Κύπρου με όρο την παραχώρηση ναυτικής βάσης στο Αργοστόλι.

Το 1914, προσαρτούν την Κύπρο στη Βρετανική Αυτοκρατορία στους απόηχους των προσδοκιών του λαού για ένωση με την Ελλάδα.

Το 1915, οι Άγγλοι, προσπαθώντας να καταστείλουν τις ενωτικές αξιώσεις των Κυπρίων, απαγορεύουν τον Εθνικό Ύμνο, την ύψωση ελληνικών σημαιών και την επίδειξη ελληνικών παρασήμων.

Την ίδια χρονιά, στις 18 Οκτωβρίου, η κυβέρνηση Ζαΐμη απέρριψε την προσφορά του Λονδίνου, επί πρωθυπουργίας Λούδ Τζιώρατζ, το οποίο πρόσφερε την Κύπρο στην Ελλάδα, με αντάλλαγμα να εγκαταλείψει την ουδετερότητα και να κατέλθει στον πόλεμο με τους συμμάχους. Ο Αρχιεπίσκοπος Κύριλλος ο Β΄ εκφράζει ευγνωμοσύνη για την πρόταση στον κυβερνήτη Σερ Τ. Ε. Κλώζον.

Το 1917, ο Ελευθέριος Βενιζέλος επισκέπτεται το Λονδίνο, και οι ελπίδες των Κυπρίων αναζωπυρώνονται. Τηλεγραφήματα και υπομνήματα μετέφεραν το αίτημα των Ελλήνων της Κύπρου στον πρωθυπουργό της Ελλάδας, να μεριμνήσει και για την εθνική αποκατάσταση του νησιού τους.

Αμέσως μετά τον πόλεμο, ξεκίνησε για το Λονδίνο μια ακόμη κυπριακή αποστολή, με επικεφαλής τον αρχιεπίσκοπο Κύριλλο Γ΄ και με όλους τους Έλληνες βουλευτές του νησιού. Το ταξίδι της πρεσβείας, όπως το ονόμασαν, κράτησε δύο χρόνια

(1918-1920) και περιλάμβανε και το Παρίσι, όπου συνερχόταν η Διάσκεψη Ειρήνης.

Στο περιθώριό της, οι Ελληνοκύπριοι εκπρόσωποι είχαν συναντήσεις και συνομιλίες με τον Βενιζέλο, ο οποίος και ανακοίνωσε τελικά (Αύγουστος 1920) στην πρεσβεία των Κυπρίων, την οριστική απόφαση του Λονδίνου να μην παραχωρήσει την Κύπρο στην Ελλάδα. Το ίδιο ανακοίνωσε και επίσημα το αρμόδιο υπουργείο Αποικιών, στις 26 Οκτωβρίου 1920.

Κύπριοι εθελοντές δεν πολέμησαν μόνο κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην Ελλάδα, αλλά και το 1919 έσπευσαν στη Μικρασία με σύνθημα την ένωση.

Στο μεταξύ, από το 1920, η αγγλική διοίκηση είχε αρχίσει να παίρνει δυναμικά

μέτρα ενάντια στους πρωτεργάτες της ενωτικής κίνησης. Έτσι, το 1921 απέλασε από την Κύπρο, με εντολή του ύπατου αρμοστή Στίβενσον, τον δυναμικό αγωνιστή Νικόλαο Καταλάνο, καθηγητή των Μαθηματικών, και τον συγγραφέα και ιστορικό Φίλιο Ζαννέτο, ο οποίος ήταν δήμαρχος Λάρνακας και βουλευτής.

Με τη Συνθήκη της Λωζάνης του 1923, η Τουρκία παραιτήθηκε από όλα τα δικαιώματά της πάνω στην Κύπρο. Δύο χρόνια αργότερα (1η Μάη 1925) η Αγγλία ανακήρυξε την Κύπρο **αποικία του στέμματος**, ενέργεια που προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις από την πλευρά, κυρίως των Ελλήνων του νησιού.

Νέα πρεσβεία υποβάλλει το 1925 το αίτημα της ένωσης στο Λονδίνο, αλλά ο Υπουργός Αποικιών Έιμερυ δηλώνει ότι το θέμα έληξε: «:... **Οφείλετε να εννοήσετε σαφώς, όπως σας υπεδείχθη πολλές φορές, ότι το ζήτημα της ενώσεως είναι οριστικά κλειστό και δεν είναι δυνατόν ν' ανακινηθεί ξανά...»**.

Στη συνέχεια, το 1928, οι Κύπριοι εκφράζουν την αντίθεσή τους στους εορτασμούς των πενήντα χρόνων της αγγλικής κατοχής, ενώ το 1929 οι Άγγλοι απαντούν με τη λήψη δικτατορικών μέτρων, απαγορεύουν την αντιαγγλική δράση και, ταυτόχρονα, αποφασίζεται ο διορισμός των δασκάλων από τον κυβερνήτη.

Τα καταπιεστικά μέτρα συνεχίζονται. Οι Άγγλοι παρεμβάλλουν δυσκολίες στην έκδοση εφημερίδων. Η αντίδραση του λαού γίνεται όλο και πιο έντονη. Στις 26 Ιανουαρίου πραγματοποιείται στην Αρχιεπισκοπή μεγάλη συνέλευση η οποία αποφασίζει την ίδρυση **της ΕΟΚ, της Εθνικής Οργάνωσης Κύπρου, με σκοπό την ένωση!**

Την ηγεσία της Ε.Ο.Κ. αποτελούσαν ο αρχιεπίσκοπος, τα μέλη της Ιεράς Συνόδου, ο ηγούμενος Κύκκου, αντιπρόσωποι των άλλων μοναστηριών, οι Έλληνες Κύπριοι βουλευτές και άλλοι παράγοντες. Η οργάνωση ίδρυσε και γραφείο διαφώτισης στο Λονδίνο.

Στις 25 Μαρτίου οργάνωσε σε όλο το νησί εκδηλώσεις υπέρ της ένωσης, κατά τις οποίες σχετικά ψηφίσματα υπογράφηκαν από τον λαό και στάλθηκαν στο Λονδίνο. Στις εκλογές του ίδιου χρόνου, εκλέχτηκαν βουλευτές όλοι, όσοι είχαν βάλει υποψηφιότητα με το σύνθημα ένωσης και μόνον ένωσης.

Τον Οκτώβριο του 1931 και με αφορμή την επιβολή δασμολογικού νόμου, εκδηλώθηκε **το κίνημα των Οκτωβριανών** που έφτασε μέχρι και την πυρπόληση του κυβερνείου.

Τελικά, το κίνημα καταπνίγηκε, οι Έλληνες κήδευσαν τους νεκρούς τους, και

αναγκάστηκαν να επωμιστούν ένα μεγάλο οικονομικό βάρος που αντιπροσώπευε τις υλικές ζημιές.

Πολλοί από τους πρωταγωνιστές του κινήματος εξορίστηκαν και ανάμεσά τους οι μητροπολίτες Κιτίου Νικόδημος Μυλωνάς και Κυρήνειας Μακάριος, ο μετέπειτα αρχιεπίσκοπος Μακάριος Β΄.

Η κυβέρνηση έθεσε σε εφαρμογή σκληρά έκτακτα μέτρα που ισοδυναμούσαν με επιβολή στυγνού δικτατορικού καθεστώτος και που συνεχίστηκαν μέχρι και την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η περίοδος αυτή έμεινε γνωστή σαν Παλμεροκρατία

από το όνομα του κυβερνήτη Πάλμερ.

Κατά τη διάρκεια της κρίσης αυτής η κυβέρνηση του Βενιζέλου βρέθηκε σε δύσκολη θέση έναντι της Μ. Βρετανίας, λόγω της ανάμειξης του προξένου της Ελλάδας στην Κύπρο Αλέξη Κύρου, που ήταν κυπριακής καταγωγής και φανατικός ενωτικός. Με υπερεπείγον τηλεγράφημα ανεκλήθη αμέσως στην Αθήνα από τον Βενιζέλο στις 22 Οκτωβρίου 1931, ενώ ο ίδιος ο πρωθυπουργός δήλωνε ότι **η κυβέρνησή του είχε δεχθεί ράπισμα σημαντικό.**

Η στάση αυτή του Βενιζέλου που αποδοκίμασε τα γεγονότα που είχαν συμβεί στην Κύπρο, προκάλεσε θυελλώδεις αντιδράσεις τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο. Ο ίδιος δήλωσε ότι η κατάσταση στην Κύπρο ήταν αποκλειστικά εσωτερική υπόθεση της Μεγάλης Βρετανίας.

Το κίνημα του 1931 είχε απήχηση και σε άλλες χώρες του κόσμου, όπου υπήρχαν ακμάζουσες ελληνικές παροικίες, όπως στην Αίγυπτο. Εκεί, λόγω των εκδηλώσεων που έγιναν, οι Άγγλοι θορυβήθηκαν και άσκησαν πιέσεις για περιορισμό ενεργειών, όπως η διεξαγωγή εράνου και η αποστολή χρημάτων στην Κύπρο ή αξίωσαν να ματαιωθούν μνημόσυνα για τους νεκρούς της εξέγερσης.

Όλα αυτά τα χρόνια της Παλμεροκρατίας στην Κύπρο ουσιαστικά δεν υπήρχε ηγεσία. Μετά τον θάνατο του Αρχιεπισκόπου Κυρίλλου Γ΄ το 1933, έμεινε τοποτηρητής του αρχιεπισκοπικού θρόνου ο Μητροπολίτης Πάφου Λεόντιος, στον οποίο επέβαλαν αυστηρούς περιορισμούς και έσυραν πολλές φορές στα δικαστήρια. Παράλληλα, απαγορευόταν η λειτουργία κομμάτων, κι έτσι το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κύπρου πέρασε στην παρανομία.

Η κατάσταση άλλαξε άρδην με την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Ήταν τέτοιος ο ενθουσιασμός με την είσοδο της Ελλάδας στον πόλεμο που τα πλήθη ξεχύθηκαν στους δρόμους και ξεδίπλωσαν τις ελληνικές σημαίες που τόσα χρόνια

ήταν απαγορευμένες.

Οι Άγγλοι κάλεσαν τους Έλληνες της Κύπρου να καταταγούν στον αγγλικό στρατό και να πολεμήσουν **«για την Ελλάδα και την ελευθερία»**. Πάνω από 30,000 Κύπριοι πολέμησαν σε διάφορα μέτωπα της Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής.

Μόλις τελείωσε ο πόλεμος, το 1946, ο Μητροπολίτης Λεόντιος πήγε στο Λονδίνο για να θυμίσει στους συμμάχους μας τις υποσχέσεις τους και να ζητήσει ξανά την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Όμως, **«οι φίλοι του άλλου πολέμου»**, ξέχασαν τις υποσχέσεις τους, γιατί **«καθένας χωριστά ονειρεύεται και δεν ακούει τον βραχνά των άλλων»**.

Τότε, ακριβώς, συνειδητοποίησε κι ο σεπτός ιεράρχης ότι τη γνώμη των δυνατών κανείς δεν μπορεί να την αλλάξει και οι μικροί λαοί δεν ακούονται από τους μεγάλους, γιατί στις διεθνείς σχέσεις κυριαρχεί η αρπαγή, ο δόλος, η ιδιοτέλεια, **«το στέγνωμα της αγάπης»**.

Ο Μητροπολίτης Λεόντιος, λίγες μόνο μέρες μετά την εκλογή του στον αρχιεπισκοπικό θρόνο, πέθανε στις 26 Ιουλίου 1947, χωρίς να λειτουργήσει ούτε μια φορά ως Αρχιεπίσκοπος, και τον διαδέχθηκε ο Μητροπολίτης Κυρηνείας Μακάριος, ο οποίος επέστρεψε από την εξορία. Τότε, η εθναρχούσα εκκλησία αναδιοργανώθηκε και στελεχώθηκε: Αρχιεπίσκοπος ο Μακάριος ο Β΄, Μητροπολίτης Πάφου ο Κλεόπας, Κιτίου ο Μακάριος και Κυρηνείας ο Κυπριανός.

Ο Μακάριος Μυριανθεύς στο Μέτωπο στους Βαλκανικούς Πολέμους του 1912-13, μετέπειτα Μητροπολίτης Κυρήνειας.

Ακολουθώντας η εθναρχούσα εκκλησία τον ανένδοτο ενωτικό αγώνα, αποφάσισε στις **15 Ιανουαρίου του 1950 να διενεργήσει δημοψήφισμα για την Ένωση**. Τα αποτελέσματα ήταν εντυπωσιακά. Ψήφισε το 96% του λαού, 215,108 και από αυτούς μόνο 5 άτομα ψήφισαν εναντίον της ένωσης.

Η ιδέα του Δημοψηφίσματος οφείλεται στον καθηγητή της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Δημήτριο Βεζανή, και την μετέφερε στην Κύπρο ο τότε

Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος.

«Μεγάλη και ξεχωριστή η θέση της 15^{ης} Ιανουαρίου 1950 στην κυπριακή ιστορία» αναφέρει ο μακαριστός Παπασταύρος Παπαγαθαγγέλου, ο φλογερός αυτός ρασοφόρος και στρατολόγος της ΕΟΚΑ. **«Τούτη τη μέρα η Νήσος των Αγίων ολόκληρη έπλεε στο γαλανόλευκο. Οι δρόμοι των πιο πολλών χωριών προς την εκκλησία, μα και οι αυλές των Εκκλησιών στρώθηκαν με μυρσίνια. Άνδρες και γυναίκες πρωί-πρωί με πηγαίο ενθουσιασμό, φλογερή πίστη και σωφροσύνη χαρακτηριστική έσπευδαν στην εκκλησία, για να εκτελέσουν το άγιο καθήκον. Πρώτα-πρώτα να παρακολουθήσουν τη Θεία Λειτουργία κι ύστερα να εκφράσουν με την υπογραφή τους σ' ένα φύλλο χαρτιού τη θέλησή τους για το πολιτικό μέλλον τους. Για ένωση και μόνον Ένωση με τη Μάνα Ελλάδα».**

Όπως ήταν επόμενο, η κυβέρνηση απείλησε τους υπαλλήλους της ότι **«οποιοσδήποτε θα τολμούσε να υπογράψει το σχετικό έγγραφο, θα ετιμωρείτο αυστηρά, και με απόλυση ακόμη»**. Πολλοί, όμως, απ' αυτούς, δημόσιοι υπάλληλοι, δάσκαλοι, μουκτάρηδες(κοινοτάρχες) όχι μόνο υπέγραψαν, αλλά και πρωτοστάτησαν στην κινητοποίηση του κόσμου.

Αξίζει να τονιστεί ότι η ατμόσφαιρα ήταν πολύ φορτισμένη συγκινησιακά. Παντού επικρατούσε ενθουσιασμός. Οι νέοι και οι νέες τραγουδούσαν πατριωτικά και χριστιανικά τραγούδια.

Στον Καθεδρικό ναό του Αγίου Ιωάννου στη Λευκωσία πρώτος υπέγραψε το ιστορικό έγγραφο του Δημοψηφίσματος ο σεπτός Εθνάρχης Μακάριος ο Β΄, ο από Κυρηνείας.

«Ο ακάματος και αγέραστος αγωνιστής , αφού έκαμε το σημείο του Σταυρού με βαθιά ευλάβεια», αναφέρει ο μ. Παπασταύρος, « σήκωσε το χέρι κατασυγκινημένος, και ψιθύρισε:

«Η δύναμής σου Κύριε, και να είναι η ώρα η καλή!»

Μετά, με σταθερό χέρι έβαλε την υπογραφή του, κι αφού στράφηκε προς τους παρευρισκομένους, που με καταφανή συγκίνηση παρακολουθούσαν την κατανυκτική ιεροτελεστία, έδωσε το σύνθημα κι έψαλαν όλοι μαζί τον Εθνικό Ύμνο. Μετά τον Μακαριώτατο, υπέγραψε ο Θεοφιλέστατος Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνας κ. Γεννάδιος, Ο Πανοσιολογιώτατος Έξαρχος της Αρχιεπισκοπής κ. Ιερώνυμος κι ύστερα ολόκληρον το εκκλησίασμα».

Οι Έλληνες Κύπριοι υπέγραφαν σε ειδικά φύλλα χαρτιού που έγγραφαν στο πάνω μέρος με μεγάλα κεφαλαία γράμματα: **ΑΞΙΟΥΜΕΝ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.** Ο εθναρχικός σύμβουλος Σάββας Λοϊζίδης σημειώνει:

«Πραγματική ιεροτελεστία συνετελείτο εις τους ναούς των πόλεων και των χωρίων όπου οι Κύπριοι προσήρχοντο δακρύνοντες. Και αφού προσεκύνησαν τας ιεράς εικόνας, υπέγραφον την προς Ένωσιν αξίωσιν».

Εκατοντάδες ξένοι δημοσιογράφοι και αντιπρόσωποι πρακτορείων ειδήσεων, έμειναν κατάπληκτοι μπρο -στά σε ένα τέτοιο θαυματικό αποτέλεσμα.

Η διεξαγωγή και το αποτέλεσμα του Δημοψηφίσματος είχε συγκλονίσει το Πανελλήνιο. Τόσο στην Ελλάδα, όσο και στις ελληνικές κοινότητες του εξωτερικού πανηγυρίστηκε με ακράτητο ενθουσιασμό. Παντού θεωρήθηκε σαν προμήνυμα Ένωσης και λευτεριάς.

Οι κατάλογοι-τόμοι του Δημοψηφίσματος, υπογράφηκαν εις τετραπλούν, ώστε να προκύψουν 4 σειρές. Η μία σειρά παρέμεινε στην Αρχιεπισκοπή Κύπρου, η δεύτερη θα απεστέλλετο στη Βουλή των Ελλήνων, η τρίτη στην αγγλική Κυβέρνηση και η τέταρτη στον Ο.Η.Ε.

Στο δημοψήφισμα πήραν μέρος και οι Κύπριοι των Αθηνών που ψήφισαν στον ιερό ναό του Αγίου Ελευθερίου, δίπλα στη Μητρόπολη, όπως και οι Κύπριοι στη Νέα Υόρκη που ψήφισαν στην εκεί ελληνική εκκλησία.

Στην Αθήνα, μετά τη Θεία Λειτουργία στον Μητροπολιτικό Ναό, την Κυριακή, 22 Ιανουαρίου, αναπέμφθηκε δέηση από τον Παπασταύρο, που βρισκόταν από τις αρχές Νοεμβρίου του 1949 στην Αθήνα ως υπότροφος της Σχολής Ιεροκηρύκων, Εξιμολόγων, Κατηχητών της Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Μέχρι το απόγευμα της βροχερής εκείνης μέρας υπέγραψαν 935 άτομα, σχεδόν όλοι οι Κύπριοι των Αθηνών.

Πώς αντέδρασαν οι κυβερνώντες με το αποτέλεσμα του Δημοψηφίσματος; Εξόρισαν από το νησί μας δυο εθνικούς αγωνιστές, τον Παντελή Μπίστη, διευθυντή της εφημερίδας «Έθνος» και του περιοδικού «Αγωνιστής», και τον Γενικό Γραμματέα της Παναγροτικής Ενώσεως Κύπρου(ΠΕΚ) Σωκράτη Λοϊζίδη. Επίσης, προσπάθησαν να παρουσιάσουν την κυπριακή υπόθεση ως «ταραχοποιόν κίνημα αναρχοκομμουνιστικών στοιχείων», για να προδιαθέσει τις χώρες της Δύσης δυσμενώς προς την εθνική μας υπόθεση.

Η ΣΕΚΑ, όμως, η Συντονιστική Επιτροπή Κυπριακού Αγώνα, έδωσε απάντηση στην κυβέρνηση, τονίζοντας ότι δεν έχουν καμία σχέση με τον κομμουνισμό, αλλά **«Ως Έλληνες ηρχίσαμε τον Αγώνα, ως Έλληνες θα τον συμπληρώσωμεν, ως Έλληνες θα πραγματοποιήσωμεν την εθνικήν μας αξίωσιν και ως Έλληνες θα αποθάνωμεν»**

».

Μετά τη μεγάλη επιτυχία του Δημοψηφίσματος, η Εθναρχία αποφάσισε τον καταρτισμό Πρεσβείας η οποία θα πήγαινε στο εξωτερικό για να επιδώσει τους τόμους του Δημοψηφίσματος στις Κυβερνήσεις Ελλάδας και Μ. Βρετανίας, όπως και στον ΟΗΕ, και να διαφωτίσει τη διεθνή κοινή γνώμη για τη δικαίωση του ιερού Εθνικού Αγώνα του λαού μας.

Την Πρεσβεία αποτελούσαν ο Μητροπολίτης Κυρηναίας κ. Κυπριανός ως Πρόεδρος και οι κ.κ. Ν. Κλ. Λανίτης και Σάββας Λοϊζίδης, που διέμεναν στην Αθήνα ως μέλη, και ο δικηγόρος κ. Γεώργιος Ρωσσίδης, ως Γραμματέας.

Έτσι, στις 20 Μαΐου 1950 το πρωί το ατμόπλοιο «Ιωνία» κατέπλευσε στον Πειραιά, μεταφέροντας τα μέλη της Εθνικής Πρεσβείας στα οποία ο ελληνικός λαός επιφύλαξε μεγαλειώδη υποδοχή. Όταν έφτασαν στην Αθήνα σύσσωμος ο λαός της πρωτεύουσας με έντονο πατριωτικό ενθουσιασμό συνόδευσε την πρεσβεία από την πλατεία Ομονοίας μέχρι το Μητροπολιτικό Ναό. Εκεί εψάλη Δοξολογία παρουσία πολλών αρχιερέων με επικεφαλής τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος Σπυρίδωνα Βλάχο.

Η Κυπριακή Πρεσβεία παρέδωσε στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων Γόντικα τους τόμους του Δημοψηφίσματος οι οποίοι βρίσκονται μέχρι σήμερα σε ειδική

βιβλιοθήκη της Βουλής. Ταυτόχρονα, σε όλη την Ελλάδα συνεχίζονταν οι εκδηλώσεις υπέρ της Ενώσεως και σχηματίζονταν Επιτροπές Κυπριακού Αγώνος, με επικεφαλής τους κατά τόπους ιεράρχες. Κορωνίδα όλων των εκδηλώσεων ήταν τα πάνδημα συλλαλητήρια σε όλη την Ελλάδα, και ιδιαιτέρως το Εθνικό Συλλαλητήριο Αθηνών, στις 21 Ιουλίου 1950.

Στις 29 Ιουλίου η Κυπριακή Πρεσβεία αναχώρησε για το Λονδίνο για να επιδώσει την τρίτη σειρά των τόμων. Δυστυχώς, ούτε ο Πρωθυπουργός, ούτε ο υπουργός Αποικιών δέχτηκαν να παραλάβουν τους τόμους του Δημοψηφίσματος. Αλλά ούτε και σε ακρόαση δέχτηκαν τα μέλη της Πρεσβείας. Έτσι, οι τόμοι φυλάχτηκαν στον ιερό Ναό της Αγίας Σοφίας του Λονδίνου.

Τον Σεπτέμβριο του 1950 η πρεσβεία έφτασε στη Ν. Υόρκη για να επιδώσει την τελευταία σειρά των τόμων του Δημοψηφίσματος. Εκεί της επιφυλάχτηκε θερμή υποδοχή από τους ομογενείς.

Τελικά, παρά τις αντιδράσεις των Άγγλων, το Κυπριακό μεταφέρεται για συζήτηση στα Ηνωμένα Έθνη.

Αυτή η οκτάμηνη παραμονή στο εξωτερικό, έκανε τα μέλη της Πρεσβείας να συνειδητοποιήσουν ότι δεν είχαν καμιά ελπίδα. Όλες οι πόρτες των Υπουργείων σε όλες τις χώρες ήταν ερμητικά κλειστές, επιβεβαιώνοντας τα λόγια του εθνικού μας ποιητή: «Δεν είναι εύκολες οι θύρες, όταν η χρεία τις κουρταλεί».

Παρ' όλο τον αγώνα που έγινε με το Ενωτικό Δημοψήφισμα της 15ης Ιανουαρίου 1950, οι Άγγλοι δεν συγκινούνται. Δεν έχουν σκοπό να φύγουν από το νησί. Τις διαθέσεις της αγγλικής πολιτικής εξέφρασε με ιταμότητα ο υφυπουργός Αποικιών Χόπκινσον τον Ιούλιο του 1954 στη Βουλή των Κοινοτήτων με την εξής δήλωσή του:

«Η Κύπρος ως στρατηγική περιοχή ουδέποτε (never) θα μπορούσε να τύχη αυτοδιαθέσεως».

Οι Κύπριοι πλέον καταλαβαίνουν πολύ καλά ότι με τη διπλωματία είναι αδύνατο να πετύχουν την ελευθερία τους. Η λύση που απομένει είναι μία· η ένοπλη εξέγερση. Ως Έλληνες γνωρίζουν ότι η λευτεριά δε χαρίζεται, αλλά κερδίζεται με αγώνες και θυσίες.

Πολύ εκφραστικοί είναι οι στίχοι του ποιητή Γιάννη Παπαδόπουλου:

Το Γράμμα και η Οδός

**«Όταν πια είδαμε κι αποείδαμε :
με τα τηλεγραφήματα και τες πρεσβείες,
κλείσαμε τη μικρή μας ζωή σ' ένα φάκελλο μικρό
που να χωράει στη φούχτα μιας μαθητριάδας,
στον προβολέα ενός ποδηλάτου,
στη ράχη ενός βιβλίου
και γράψαμε με κόκκινο μελάνι τη διεύθυνση:
Αξιότιμον Ελληνικόν Κυπριακόν λαόν,
Οδόν Ελευθερίας η θανάτου
Χωριά και πόλεις,
Κύπρον».**

«Έτσι αρχίζει ένας νέος αγώνας. Ο ηρωικότερος, ο ευγενέστερος, ο αγνότερος και συγκινητικότερος αγώνας που έχει να παρουσιάσει η κυπριακή ιστορία, ίσως και η πανελλήνια και παγκόσμια ιστορία· Ο αγώνας της ΕΟΚΑ, που άρχισε την 1η Απριλίου 1955».

Πηγές;

1) Παπαγαθαγγέλου Παπασταύρος «Η Μαρτυρία μου», Λευκωσία 1955.

2)Λειβαδάς Βίας, Σπανός Γιάννης, Παπαπολυβίου Πέτρος «Η Εξέγερση του Οκτώβρη του 1931 (Τα Οκτωβριανά)», Λευκωσία 2004

3) Διαδίκτυο